HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: https://www.bienhoatx.com
Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Cù Lao Rùa** được đồng hương **Huỳnh H. Hiền** sưu tầm gởi về đóng góp trên diễn đàn Hội. Hội chân thành cảm tạ tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

CÙ LAO RÙA*

Cù Lao Rùa tại xã Thạnh-Hội, ở phía bồng giang (sông cái-Đồng Nai), thuộc quận Tân-Uyên, được chánh sử ghi là đảo "Qui-Dự". Nguyên là một gò đất nổi, trên có huyền vũ gồm một rừng cổ thọ, mà ngọn cây hợp lại thành chòm như hai cái vung úp, cái lớn cao,

cái nhỏ thấp, gần nhau, ở xa trông rõ là hình con linh qui khổng lồ, có đủ mai và đầu quay về hướng Tây-Bắc, nằm trên sông Phước-Long (Đồng-Nai). Hiện giờ, hai chòm cây hình rùa không còn, vì đã bị đốn mất vào khoảng năm 1948 (Mậu Tý), khi quân đội Pháp đến đóng đồn.
Phía mũi Bắc đảo Qui-Dự (đối diện ấp Tân-Lương, xã Phước-Thành) là gò Thạch-Hoả, có loại đá đen, khi nắng chiếu, bắn ra tia hoả quang, lấp lánh như sao bay. Thêm nữa dưới gò đất là bụng rùa, đồng bào xã Thạnh-Hội đào tìm được rất nhiều đá bén, hình lưỡi tầm sét, mà huyền thoại mê tín cho rằng Thần Qui giữ kho vũ khí của Lôi Thần.
* Trích từ: "Biên Hòa Sử Lược" - Lương Văn Lựu

.....

L'île de Culao-Rua

Nguồn: Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient - Année 1902 2 pp. 282-284 - Note sur une fouille faite dans l'île de Culao-Rua, prés de Bien-Hoa.

Bài dịch sang tiếng Việt.

Vào buổi sáng ngày 1 tháng Giêng năm 1902, nhờ lòng tốt của ông Cliesne (người đã cho tôi mượn chiếc thuyền hơi nước của ông, cung cấp cho tôi một hướng dẫn viên và trao lại cho tôi tất cả thông tin mà ông có thể thu thập được về chủ đề Cù Lao Rùa), tôi đã có thể thực hiện dự án của mình. Tôi rời đi lúc vào giờ làm việc ở Biên-Hoà, lúc 8 giờ 45 phút sáng tôi đến Đảo Rùa (Culao-Rua), mục tiêu của chuyến đi nghiên cứu và giám sát của tôi.

Giống như hầu hết các loại đất cổ đại cấu tạo nên việc hình thành khuôn khổ của miền Nam nước Việt-Nam hay nước Trung Hoa, Cù Lao Rùa dường như bao gồm một lớp đất dưới đá granit hoặc gneiss mà trên đó các trầm tích hình thành ở các thời đại, đã rất xa xôi, đã tạo ra loài đá puddingstone bằng đất sét và peroxide sắt được gọi một cách theo địa danh ở Đông-Dương là "đá Biên-Hoà". Do đó, theo như tôi có thể đánh giá từ một cuộc kiểm tra lướt qua các bờ đất của nó, Cù Lao Rùa dường như bao gồm các lớp sau: - Bắt đầu từ sâu nhất: đá granit hoặc gneiss, silica không nén và đá Biên-Hoà, sau cùng là lớp đất mặt.
Bây giờ, chính trong phần cát bao phủ hòn đảo và những viên đá puddingstones trên bề mặt, **những chiếc rìu và vật cụ khác được đề cập dường như được tìm thấy**, nhưng tôi không có thời gian để xác minh sự thật nầy, điều đã được người bản địa khẳng định với tôi.

Theo dòng lịch sử thì khoảng năm năm trước, một quản đốc đường bộ, được cử đến đảo để khai thác và bảo trì các con đường, đã đưa ra ánh sáng những tảng đá nầy, có hình dạng kỳ lạ, mặc dù đều đặn, mà người An-Nam gọi là Lưỡi Tầm-Sét.

Người đi đường trên đảo nầy không coi trọng khi thấy được những lưỡi tầm sét nầy; thế nhưng, không biết từ truyền thuyết nào, hiện có ở một số ngôi làng nói về các dược tính của nó.

Các công nhân khi làm việc đã thu thập một số lưỡi tầm sét và mang chúng đi. Nhưng, một thời gian sau, một đứa trẻ đã vô tình chết ở một ngôi làng lân cận, bởi bị vết thương do đá nầy. Cũng vì sự việc không hay xảy ra, nên ông quản đốc vội vã gom tất cả đá chúng lại và chôn cất chúng để ngăn chặn sự tái diễn của một tai nạn tương tự.

Nghiên cứu.

Mua được 8 cái mác, tôi chỉ dẫn các điều tra viên đến các mỏ đá cũ mà Biên-Hoà để khai thác. Vì tôi không có thời gian hoạt động thường xuyên; do đó, tôi đã yêu cầu phá bức tường của một mỏ đá nằm ở sườn phía Đông của hòn đảo, và trong ba phần tư giờ làm việc, tôi đã khai quật được 13 công cụ bằng đá được đánh bóng (rìu gót chân, adzes, đục), và một người phụ nữ đưa cho tôi cùng lúc một chiếc rìu gót chân rất đẹp mà cô ấy vừa tìm thấy, có kích thước 20 chiều dài x 10 chiều rộng trung bình.

Những dụng cụ nầy có kích thước khác nhau, nhưng tất cả các rìu, ngoại trừ hai cái gọi là "giống bên Miên-Campuchia", trong đó ông Jammes đã mang về từ Somrong-Sen rất nhiều mẫu vật mà chúng có thể được phân loại. Một số dường như được chạm khắc từ một loại đá lưỡng cư mà một lớp dầy "cacholong" ngăn không cho được xác định rõ ràng. Những người khác cho rằng được rút ra từ một loại schistoid. Chiều dài của chúng thay đổi từ 0,07 m đến 012 m và chiều rộng của chúng từ 0,04 m đến 01,07 m; **Hầu như tất cả trong số họ có cạnh cắt của họ trong một hình bán nguyệt.**

Truyền thuyết dân gian.

Tại Cù Lao Rùa, một số người bản địa không chú ý đến những viên đá nầy. Những người khác cho rằng một số linh hồn ẩn trong đá, muốn trả thù con người nên ném đá giết chết họ.

Mặt khác, khi một đứa trẻ bị bệnh đậu mùa, họ nên có một trong những viên đá nầy trong nhà, để ngăn ngừa mụn nhọt "quá xấu"

khi thời tiết mưa bão. Tính chất tương tự được quy cho một số rìu sắt nhỏ, rộng khoảng 2 cm x dài 3 cm. Để chữa bệnh đậu mùa, cần phải lấy hai trong số các rìu nầy, làm bằng đá hoặc sắt, chà xát chúng lại với nhau, cho vào nước rửa bệnh nhân.

Một số người An-Nam khẳng định rằng, trên những ngọn núi cao có những ngôi chùa nơi người dân địa phương đến hằng năm để cúng dường rìu kim loại cho thần sấm sét. Sau nầy, khi họ muốn làm cho sét rơi xuống đồng bằng, thì đến những ngôi chùa cầu khẩn.

Ngoài ra, ở Hà-Nội và các vùng lân cận, người ta vẫn nói rằng trên một ngọn núi nằm ở tỉnh Sơn-Tây, có một ngôi chùa tên là Toàn-Viên, nơi mà trước đây, trước khi chúng tôi đến đất nước nầy, các quan lại thường đi hằng năm để cúng dường thần rìu kim loại nhỏ sấm sét và thanh sắt. Bản chất của đợt chào bán thay đổi theo từng năm; vì, theo người An-Nam, sét rơi xen kẽ trên trái đất dưới dạng rìu và gậy. Họ tin rằng gần ngôi chùa nầy có một Budha bất tử, người trong đêm đến để lấy rìu và thanh sắt được cung cấp cho genii và sporia trên đỉnh núi. Chính ở đó, thần thánh trên thiên đàng sẽ cho cư dân, trong mùa Thu, khi thần thánh muốn ném lưỡi sét xuống trái đất; họ đánh lún xuống dất năm mét.

Tôi không thể kết luận ghi chú ngắn gọn nầy tốt hơn bằng cách nhắc lại rằng "lưỡi sét" của người An Sơn đồng thời là "rìu của chúa tể sét" giữa Bahnar của An-Nam (Xung-bôk-Glaih) và "đá sét" của nông dân Pháp chúng ta.

Hà Nội, ngày 5 tháng 2 năm 1902.

nguồn: Bulletin de l'École française d'Extrême-Orient - Année 1902 2 pp. 282-284 - Note sur une fouille faite dans l'île de Culao-Rua, prés de Bien-Hoa.